OKRUHY BAKALÁŘSKÉ SZZk na KISK

1. Zařazení informační vědy do systému věd; předmět informační vědy, historie a vývoj informační vědy a osobnosti, které k němu přispěly; teorie a disciplíny informační vědy; metody informační vědy; vysvětlení pojmů „data“, „informace“, „znalost“, „dokument“ a „informační zdroj“; sociotechnické informační systémy; informační společnost a informatizace společnosti; nová informační povolání; trendy v informační vědě

2. Trendy vývoje informačních služeb; typologie a rozdělení informačních služeb; efektivita informačních služeb; informační systémy a instituce působící v informačních službách; specializované informační fondy; problematika elektronických knih; knihovny a e-government; problematika konkurenčního zpravodajství; kulturní a kreativní průmysly

3. Komunikační akt, jeho podmínky a složky; informační pramen a dokument; fyzická forma dokumentů, členění dokumentů podle původnosti, stupně zveřejněnosti, míry kontinuity (příklady); geneticko-funkční bloky dokumentů (příklady); specifičnost textových dokumentů a jejich typy (příklady)

4. Vývoj knihovnictví po roce 1989; koncepce rozvoje knihoven; knihovnická legislativa, rozdělení knihoven dle knihovního zákona; veřejné knihovnicko-informační služby (VKIS); základní knihovnické procesy; vliv moderních informačních a komunikačních technologií na strukturu služeb, knihovnických procesů a na organizaci práce; práce s uživateli v knihovnách; význam knihoven v oblasti rozvoje čtenářství, čtenářské a informační gramotnosti, propojení s celoživotním vzděláváním; měření hodnoty veřejných služeb; metody umožňující srovnávání práce knihoven a z toho vyplývající změny v jejich managementu; hlavní trendy vývoje knihoven

5. Počítače – základní terminologie; druhy PC, složení PC, periferie a přídavná zařízení, aktuální trendy; základní dělení softwaru; operační systémy; bezpečnost a zálohování dat; počítačová hygiena; mobilní technologie a jejich dopad na společnost; využití mobilních technologií při práci s informacemi a ve vzdělávání, druhy mobilních zařízení, mobilní operační systémy

6. Historie a vývoj internetu; trendy (např. Web 2.0, Web 3.0, ...); vyhledávání na internetu – nástroje a možnosti; informační architektura; prezentace informací na internetu; internetový marketing (SEO, SEM, …); příležitosti a rizika online sociálních sítí; internet ve vzdělávání; hrozby na internetu; psychologie a internet (disinhibice, závislosti, virtuálně reálné hry aj.)

7. Funkce a druhy médií; roviny komunikace; klasifikace mediálních produktů; jakými způsoby média zkreslují realitu; základní sociální a ekonomické trendy ovlivňující média; druhy mediálního působení; moc a média – propaganda, cenzura, PR, spin doctoring; knižní trh v ČR, marketingové a promo strategie užívané na knižním trhu, základní rysy nových médií

8. Knihovní systém – základní pojmy; informační systém knihovny; katalog – funkce a požadavky, rozdělení do modulů; generace, příklady, trendy; standardizace v knihovnictví; problémy konzistence dat a zpětné kompatibility; bibliografický popis dokumentů, bibliografický záznam, pravidla pro vytváření záznamů, pravidla pro obsah a formu záznamů, AACR, ISBD, MARC, formáty založené na XML; přístup k bibliografickým záznamům, selekční údaje, záhlaví, autoritní báze; funkční požadavky na bibliografické záznamy – FRBR, trendy a alternativy v popisu dokumentů

9. Základní terminologie; druhy EIZ, licence a financování EIZ, volně dostupné zdroje a open access; profesionální zdroje informací (komerční databáze, databázová centra); digitální knihovny, katalogy, informační brány, discovery služby, citační databáze, citační software; technologie a standardy v oblasti EIZ; trendy v oblasti uživatelského rozhraní EIZ, EIZ a mobilní přístup; problematika e-knih; zásady vyhledávání a práce s informacemi, rešerše; měření výkonnosti vědy, bibliometrie (pojmy publikační a citační analýza, citační rejstříky, indikátory); plagiátorství; trendy v oblasti EIZ

10. Trendy a směry rozvoje vzdělávacích technologií a technologií vůbec; on-line nástroje, služby a technologie pro využití ve vzdělávání a celoživotním učení; počítačové sítě; tvorba vzdělávacích objektů pro LMS; e-learning; vztah technologií a společnosti

11. Základní pravidla aplikace právních předpisů, zdroje právních informací; právo na informace v zákonech (svobodný přístup k informacím a specifika informací o životním prostředí, archivace dokumentů); zákon o ochraně osobních údajů (typy údajů a subjektů, souhlas se zpracováním OÚ, garantovaná ochrana OÚ); knihovní zákon (povinnosti, služby a systém knihoven); půjčování a odpovědnost za škodu dle občanského zákoníku; odpovědnost vydavatelů periodických a neperiodických publikací dle zákona (odpovědnost za obsah, povinný výtisk); některé služby informační společnosti (podmínky šíření obchodních sdělení, vymezení služeb a povinností jejich poskytovatelů dle zákona, odlišnost proti službám elektronických komunikací); autorská práva dle zákona (vymezení autorského díla, typy autorských práv, výjimky z autorského práva, licenční smlouvy, specifika databáze, kolektivní správci autorských práv); IT a vliv na autorskoprávní ochranu; judikáty a aktuální kauzy v oblasti právní úpravy práce s informacemi

12. Principy fungování a charakteristické znaky IS (pojem systém jeho charakteristiky, konceptuální model a jeho prvky, automatizovaný IS); databáze (pojem databáze, databázový soubor, databázové modely, základní pojmy databázového zpracování – relační databáze, datové typy, záznam, atributy, systém řízení báze dat, aplikační programy jako prezentační vrstva IS, architektura databázových systémů); podnikový IS a jeho charakteristiky (podpora řídících a administrativních funkcí, podpora činností a služeb organizace, odpůrné IS (kancelářské, útvarové, dokumentografické a faktografické IS); typy IS v prostředí organizace, vztah IS k úrovni řízení organizace (ERP, CRM, SCM, BI); analýza a návrh IS (metodiky, metody, techniky, prostředky pro boj se složitostí systému, strukturovaný a objektově orientovaný přístup, UML)

13. Základní pojmy (věda, teorie, výzkum, paradigma); paradigmata informačních věd a knihovnictví; kvalitativní a kvantitativní výzkum – rozdíly, využití, druhy, cíl výzkumu, výzkumný problém, výzkumné otázky, výzkumné hypotézy, metody výběru vzorku v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, kritéria kvality výzkumu (reliabilita, validita); dotazníkové šetření – formulace otázek v dotazníku, druhy otázek, skladba otázek, způsoby sběru dat); online nástroje pro správu dotazníků; kvalitativní výzkum v informačních vědách a knihovnictví, kvalitativní výzkumné metody – rozhovory, focus groups; specifické metody v informačních studiích a knihovnictví – scientometrie, bibliometrie, citační analýzy, analýzy webu; projekt výzkumu; úvod do statistické analýzy dat – čištění dat, třídění prvního stupně, třídění druhého stupně; absolutní, relativní četnosti; kategorizované a nekategorizované proměnné a práce s nimi; vizualizace dat (tabulky, grafy); software a aplikace pro zpracování dat; kvalitativní výzkum – analýza a interpretace, kódování v kvalitativním výzkumu; zakotvená teorie; psaní závěrečné zprávy – IMRAD

14. Výklad věcného selekčního jazyka a jeho význam (věcný SJ v procesu reprezentace a vyhledávání informací); typy věcných SJ (předmětové SJ, systematické SJ, prekoordinované SJ, postkoordinované SJ) a jejich výhody a nevýhody; charakteristika věcných SJ z hlediska lingvistiky; metodika tvorby jednojazyčných tezaurů; soubor věcných autorit NK ČR, proces indexování; výhody a nevýhody vyhledávání pomocí věcného selekčního jazyka

15. Zasazení informační etiky do širšího kontextu etiky; základní etické koncepce a principy; předmět a význam informační etiky; mikroetické a makroetické problémy v informační etice doložené příklady; etická dilemata spojená s duševním vlastnictvím včetně plagiátorství a sdílení souborů; vztah etiky a techniky; k hodnotám ohleduplný design; etické kodexy – příklady a principy jejich tvorby, netiketa, profesní etika knihovníka, etické problémy s tzv. hate speech, flame wars, cyberstalking, hoax, hackingem, crackingem, digital divide; aktuální problémy informační etiky

16. Vymezení pojmu digitální knihovna; obecná architektura DL; knihovnické a digitální identifikátory (ISBN, ISSN, ISTC, PURL, DOI); základní popisná a strukturální metadata (Dublin Core, MODS, METS); pojem interoperability a základní technologie pro interoperabilitu v DL (Z39.50, OAI-PMH, OpenURL a kontextově citlivé vazby); federativní vyhledávání a metavyhledávání – principy, porovnání; problematika dlouhodobého uchovávání digitální informace; sémantický web; autorsko-právní aspekty digitálních knihoven; creative commons; otevřený přístup k vědeckým informacím

17. Vymezení pojmů informační vzdělávání (IV), informační a mediální gramotnost, funkční gramotnost, klíčové kompetence; standardy a modely informační gramotnosti; kurikulární a strategické dokumenty vzdělávání, instituce, profesní organizace v kontextu IV; výzkumy gramotností; projekty rozvoje gramotností a IV – včetně koncepce rozvoje knihoven; propojování formálního (školy) a neformálního (knihovny) vzdělávání v tématech gramotností; dotační programy na podporu vzdělávání knihovníků; učící knihovník a jeho profesní profil; didaktické a metodické aspekty lekcí IV v práci učícího knihovníka, základní znaky konstruktivistické výuky, cílové skupiny informačního vzdělávání, jejich specifika a potřeby, vzdělávací cíle a jejich definování, Bloomova taxonomie; výukové metody vhodné

pro potřeby informačního vzdělávání, program RWCT; hodnocení a evaluace; nástroje a technologie pro potřeby informačního vzdělávání; obsahy a formy informačního vzdělávání v ČR a ve světě včetně publikačních platforem (časopisy, konference apod.)

18. Charakteristika odborného textu (co je a co není odborný text); kvalifikační práce (druhy); informační zdroj a dokument (charakteristika); dělení dokumentů; primární, sekundární, terciární zdroje; šedá literatura; vyhledávaní zdrojů (kde hledat, jak); proces vyhledávání informací; citace (terminologie, styly, normy, software); plagiátorství (typy, prevence, nástroje); rešerše (rešeršní postup, rešeršní dotaz); rešeršní nástroje (operátory); hodnocení kvality informací, jak poznat kvalitní zdroj; redukovaný text (funkce, druhy, automatická redukce); publikační etika (zásady, jak publikovat); Impaktované a recenzované časopisy (charakteristika); copywriting (charakteristika, zásady); kritické myšlení (charakteristika, metody)